

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради
економічного факультету
прот. № ___ від _____ 20__ р

Рекомендовано
на засіданні кафедри
економіки та управління виробничим і
комерційним бізнесом
прот. № ___ від _____ р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

I семестр 2020-2021 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма: - Економіка підприємства (ЕП)
Економічна безпека підприємства (ЕБП)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітня програма: - Підприємництво (П)
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ПТБД)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор:

Уткіна Юлія Миколаївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: ytkina_um@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: понеділок та четвер з 11:00-12:20

Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх,
503 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

I семестр 2020 курс силабус
8-IV-ЕП, 9-IV-П, 39-П-Пс

Лекції: середа (кожен парний тиждень), 9:30 – 10:50 (01.09.20-28.12.20)

Аудиторія: 3.552

середа (кожен непарний тиждень), 11:00 – 12:20 (01.09.20-28.12.20)

Аудиторія: 3.552

Практики: 9-IV-П, 39-П-Пс кожен понеділок 09:30-10:50 (01.09.20-28.12.20)

Аудиторія: 2.421

8-IV-ЕП кожна середа, 12:40 – 14:00 (02.09.19-31.12.2020)

Аудиторія: 3.525

Команда викладачів:

Лектор: Уткіна Юлія Миколаївна

Контакти: ytkina_um@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: понеділок та четвер з 11:00-12:20

Світова фінансово-економічна криза спричинила скорочення обсягів виробництва і реалізації продукції та банкрутства підприємств в усьому світі, її вплив на економіку України також є вельми значним. Більшість підприємств різних галузей вимушені реалізовувати стратегію скорочення. Але просте скорочення не є стратегією розвитку, воно не передбачає зростання

масштабів впровадження інновацій. В цій ситуації джерелом виживання і розвитку підприємств може бути тільки інноваційна діяльність, спрямована на підвищення їх конкурентоспроможності на ринку.

Крім того, на думку провідних українських учених, єдиним джерелом конкурентних переваг української економіки є формування економіки знань, під якою розуміється нова ера суспільного розвитку, що прийшла на зміну аграрній і індустріальній епохам. Під «економікою знань» або «економікою, заснованою на знаннях», стали розуміти такий тип економіки, в якому знання грають вирішальну роль. У такому значенні термін популяризував Пітер Друкер, один з найвпливовіших теоретиків менеджменту 20 століття. Зараз цей термін, разом з терміном «економіка, що базується на знаннях», використовується для визначення типу економіки, в якій знання грають вирішальну роль, а виробництво знань є джерелом зростання.

Цей новий тип економіки відрізняється від передуючих йому аграрного й індустріального тим, що, хоча природно-матеріальні ресурси продовжують виступати основою для створення економічних благ, зростання і розвиток всієї господарської системи забезпечуються відтепер вже не стільки зовнішніми, скільки внутрішніми, нематеріальними чинниками, найважливішими з яких виступають знання і людський капітал.

Людський, а особливо інтелектуальний капітал повинні грати вирішальну роль в зростанні конкурентоздатності та ефективності підприємства. Тому так важливо навчити майбутніх бакалаврів та магістрів з економіки інноваційному мисленню, націленості на створення інновацій або хоча б на своєчасне реагування на нове, обґрунтовуючи необхідність і доцільність його впровадження у всі сфери господарської діяльності.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Інтегральна компетентність (здатність розв'язувати задачі і проблеми в управлінні та адмініструванні, які характеризуються невизначеністю умов і вимог, що передбачає проведення організаційної діяльності та здійснення інновацій);

2. Групова робота (здатність працювати у великій науковій групі, розуміючи відповідальність за результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати персональні зобов'язання);

3. Дослідницька здатність (компетентності ініціювати і виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження)

4. Комунікаційні навички (здатність ефективно спілкуватися із спеціальною та загальною аудиторіями, також вміти представляти складну інформацію у зручній та зрозумілій формі усно чи письмово, із застосуванням сучасної техніки та технологій)

5. Управлінські якості (здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей);

6. Інформаційний менеджмент (здатність визначати, мати доступ, аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел, документів та досліджень для вирішення економічних задач);

7. Здатність до критики та оцінювання (компетентність інтегрувати результати досліджень та брати участь у дискусіях з досвідченими науковцями та практиками стосовно наукового та практичного значення та потенційних наслідків отриманих результатів)

Чому ви маєте обрати цей курс?

Курс «Економіка і організація інноваційної діяльності» відноситься до блоку професійної підготовки бакалаврів зі спеціальностей 051 «Економіка» освітніх програм «Економіка підприємства» й «Економічна безпека підприємства» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітніх програм «Підприємництво» й «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та є одним з опорних курсів за фахом, ефективне засвоєння якого забезпечує розуміння як наступних курсів спеціальностей за структурно-логічною схемою «Основи бізнесу – Підприємництво – Економіка підприємства – Економіка праці та соціально-трудова відносини – Економічний аналіз – Економіка та організація інноваційної діяльності – Планування і контроль на

підприємстві – Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків – Конкурентоспроможність підприємства», так і достатні компетенції для виконання професійної діяльності в умовах діючого виробництва на підприємстві. Реалізація цієї задачі висуває відповідні вимоги до підготовки навчально-методичного забезпечення курсу, у тому числі й підручника, серед яких основними є: відповідність змісту освітньо-професійній програмі стандарту вищої освіти, простота засвоєння та зрозумілість матеріалу, логіка побудови змісту, можливість самостійно набути необхідні компетенції для їх реалізації у практичній діяльності.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам глибоке розуміння систематизації успішних прикладів забезпечення конкурентоспроможності підприємства, що функціонує в умовах ринкової економіки, а також свідомого та цілеспрямованого управління конкурентоспроможністю як запоруки забезпечення виживання фірми за умов конкуренції та як чиннику досягнення фірмою успіху в конкурентній боротьбі.

Кількість кредитів ECTS – 4.

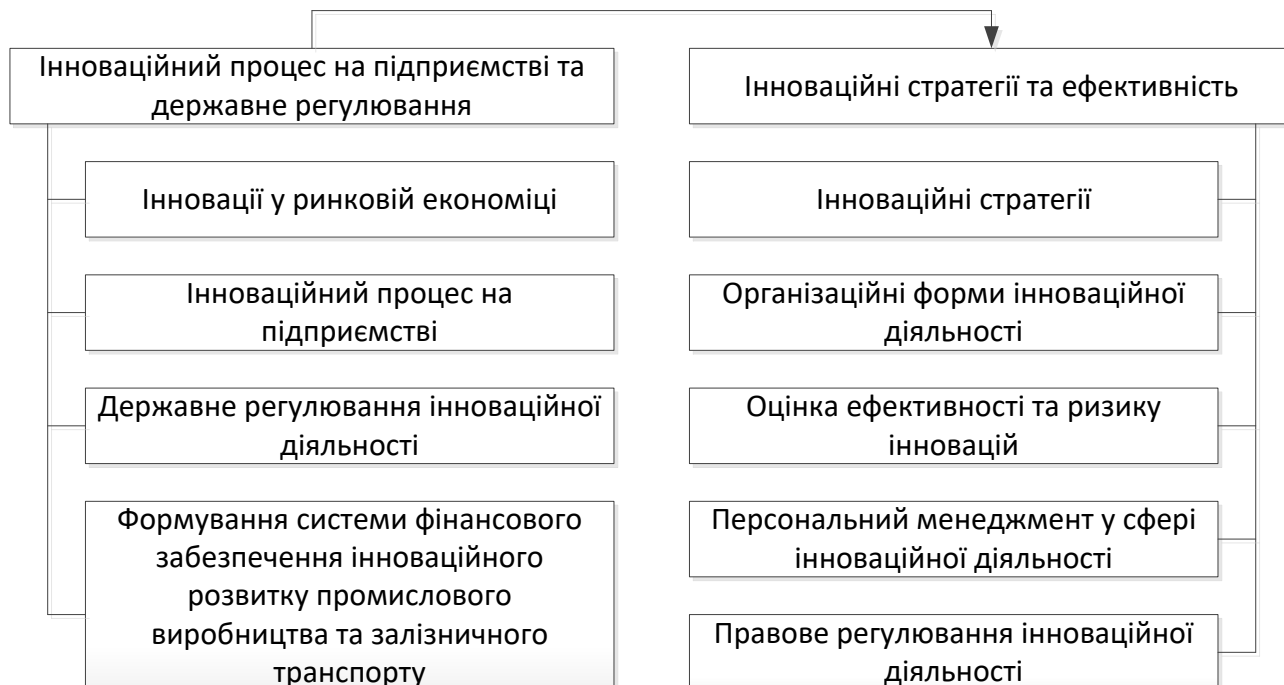
Лекції – 30 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та виконання індивідуальної розрахункової роботи. В рамках курсу передбачають лекції запрошених роботодавців.

Теми курсу

Практичні заняття курсу передбачають розв'язання типових професійних ситуаційних задач з дисципліни.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи

навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) Інновації у ринковій економіці. Аналіз стану інноваційної діяльності підприємств в економіці України та у Харківському регіоні
- 2) Державне регулювання інноваційної діяльності. Особливості державного регулювання інноваційної діяльності в Україні та у провідних економічно розвинутих країнах
- 3) Інноваційні стратегії. Особливості стратегій інноваційної діяльності підприємств різних типів
- 4) Правове регулювання інноваційної діяльності в Україні та інших країнах

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекція 1. Інновації у ринковій економіці	2	ПР 1. Роль інновацій у розвитку ринкової економіки
2	2	Лекція 2. Інновації у ринковій економіці	2	ПР 2. Роль інновацій у розвитку ринкової економіки
3	2	Лекція 3. Інноваційний процес на підприємстві	2	ПР 3. Процес комерціалізації інновацій
4	2	Лекція 4. Інноваційний процес на підприємстві	2	ПР 4. Процес комерціалізації інновацій
5	2	Лекція 5. Державне регулювання інноваційної діяльності	2	ПР 5. Державні пріоритети у сфері науки і техніки
6	2	Лекція 6. Формування системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку	2	ПР 6. Державні пріоритети у сфері науки і техніки
7	2	Лекція 7. Формування системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку	2	ПР 7. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку
Модульний контроль знань				
8	2	Лекція 8. Інноваційні стратегії залізничного транспорту	2	ПР 8. Як розробити інноваційну стратегію фірми
9	2	Лекція 9. Інноваційні стратегії залізничного транспорту	2	ПР 9. Як розробити інноваційну стратегію фірми
10	2	Лекція 10. Організаційні форми інноваційної діяльності на залізничному транспорті	2	ПР 10. Сучасні методи оцінки ефективності інноваційної діяльності
11	2	Лекція 11. Оцінка ефективності та ризику інновацій	2	ПР 11. Сучасні методи оцінки ефективності інноваційної діяльності
12	2	Лекція 12. Оцінка ефективності та ризику інновацій	2	ПР 12. Особливості та принципи управління персоналом інноваційних організацій
13	2	Лекція 13. Персональний менеджмент у сфері інноваційної діяльності на залізничному транспорті	2	ПР 13. Особливості та принципи управління персоналом інноваційних організацій
14	2	Лекція 14. Правове регулювання інноваційної діяльності	2	ПР 14. Державна система правової охорони інтелектуальної власності
15	2	Лекція 15. Правове регулювання інноваційної діяльності	2	ПР 15. Державна система правової охорони інтелектуальної власності
Модульний контроль знань				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується виконати індивідуальну розрахункову роботу за списком запропонованих тем впродовж кожного з модулів. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 10 до 20 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання економіки й організації інноваційної діяльності. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося

надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань забезпечення конкурентоспроможності підприємства. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

- Студент отримує іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Уткіна Юлія Миколаївна (<http://kart.edu.ua/kafedra-euvkb-ua/kolectuv-kafedru-euvkb-ua/utkina-um-ua>) – лектор з питань економіки і організації інноваційної діяльності в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами» в УкрДУЗТ у 2010 році. Напрямки наукової діяльності: економіка й організація інноваційної діяльності у промисловості та на транспорті, забезпечення конкурентоспроможності підприємств промисловості та транспортної галузі, управління проектами, основи підприємництва.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням:

<http://do.kart.edu.ua/>

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ З КУРСУ «ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

- 1 Розкрийте сутність теорії інноватики, етапи її появи та розвитку
- 2 Назвіть основні характерні риси теорії інтелектуальної технології
- 3 Наведіть основні характеристики теорії інноваційної економіки і підприємницького суспільства
- 4 Охарактеризуйте сутність інновацій, їх види та цілі
- 5 Які об'єкти та суб'єкти інноваційної діяльності ви знаєте?
- 6 Розкрийте сутність інноваційного процесу
- 7 Розкрийте сутність інноваційної діяльності
- 8 Опишіть основний зміст концепції життєвого циклу інновацій
- 9 Охарактеризуйте структуру життєвого циклу інновацій
- 10 Опишіть характеристики моделей інноваційного процесу за поколіннями
- 11 Назвіть основні етапи інноваційного процесу, дайте їх коротку характеристику
- 12 Перерахуйте основні етапи проведення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт
- 13 Розкрийте сутність процесу комерціалізації нововведень, зміст його основних етапів
- 14 Охарактеризуйте сутність і типи державної інноваційної політики, її мету
- 15 Назвіть основні напрями довгострокової і поточної державної інноваційної політики
- 16 Розкрийте сутність методів та інструментів державного регулювання інноваційної діяльності
- 17 Які шляхи державного регулювання інноваційної діяльності згідно Закону України «Про інноваційну діяльність» ви знаєте?
- 18 Які форми фінансової підтримки суб'єктів інноваційної діяльності передбачені згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність»?
- 19 Які податкові пільги існують для суб'єктів інноваційної діяльності?
- 20 Назвіть цілі науково-технологічного та інноваційного розвитку України
- 21 Назвіть пріоритетні напрями державної підтримки науково-технічного розвитку
- 22 Які основні завдання системи фінансування інноваційної діяльності на рівні держави?
- 23 Назвіть вимоги до фінансової політики окремих підприємств
- 24 Перерахуйте принципи побудови системи фінансування інновацій
- 25 Розкрийте сутність інноваційної програми, назвіть вимоги до її фінансування
- 26 Дайте характеристику позикових фінансових коштів
- 27 Розкрийте сутність лізингу, його об'єкти та суб'єкти
- 28 Які особливості має фінансовий лізинг?